

**ústav pro studium
totalitních režimů**

Čj.: 82-2/2021
USTRX001UPAZ

Praha, 8. dubna 2021
Počet stran: 3

Zápis z 2. jednání Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 8. 4. 2021, 14 hod., nám. Winstona Churchilla 1800/2, Praha 3;
online prostřednictvím aplikace Zoom

Rada Ústavu: Eduard Stehlík, František Bublan, Karel Černý, Jiří Junek, Jiří Liška, Martin Palouš

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Adéla Rádková

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčnicková, Petr Zeman

Zápis vyhotovila: Adéla Rádková

Omluveni: Michael Pelíšek, Daniel Dušek

Program jednání:

- 1. Schválení programu**
- 2. Verifikace zápisů z 1. jednání**
- 3. Informace o činnosti Ústavu pro studium totalitních režimů**
- 4. Novinky v digitalizaci a zpřístupňování archiválií**
- 5. Různé**

Předseda Rady Ústavu pro studium totalitních režimů E. Stehlík všechny přivítal a zahájil 2. jednání Rady ÚSTR v roce 2021.

Ad 1) Schválení programu

Usnesení: Program byl schválen v předloženém znění.

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

Ad 2) Verifikace zápisů z 1. jednání

Usnesení: Zápis z 1. jednání včetně zápisu z neveřejné části byl schválen v předloženém znění.

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

Ad 3) Informace o činnosti Ústavu pro studium totalitních režimů

Z. Hazdra informoval o vydání prvního čísla časopisu Paměť a dějiny v 1Q roku 2021. Upozornil, že je možné prostudovat si poslední vydání časopisu na webových stránkách Ústavu. Z. Hazdra zejména upozornil na článek historičky Pavly Plaché, která se zabývá osudem paní Mileny Ručkové. Paní Ručková – dcera protinacistických odbojářů – přišla o matku roku 1942 v centrálním ženském koncentračním táboře Ravensbrück. Její otec, František Příborský, se během války dostal do Velké Británie, kde se pak paní Ručkové narodili další dva bratři a tři sestry. Této kauze byla věnována i mediální pozornost, zejména ze strany ČT. Kolega Pavel Ryjáček, natočil s Pavlou Plachou jeden z podcastů, který jsme zveřejnili na příslušných platformách a na sociálních sítích. Je pozoruhodné, jak výzkumná práce historiků Ústavu může po více jak 75 letech spojit osudy rodin postižených 2. světovou válkou. V současné době spolu sourozenci aktivně komunikují a není vyloučeno jejich osobní setkání. Další zajímavé články autorů Jana Zumra a Jana Vajskebra se zabývají vztahem nacionálního socialismu a bezpečnostního aparátu ke křesťanským církvím. Kromě jiného čtvrtletník obsahuje nekrology k nedávno zesnulým osobnostem, Janu Sokolovi a Františku Lízнови.

Dále Z. Hazdra informoval o probíhajících přípravách na konference, které budou v režimu on-line. V dubnu (26. – 29. 4.) proběhne on-line konference na téma Památky a památková péče v Československu a ve střední Evropě ve 2. polovině 20. století. Tuto konferenci pořádáme ve spolupráci s ústavu Akademie věd a UK. V květnu je plánovaná konference ke 100. výročí vzniku KSČ, konferenci pořádáme s ÚSD AV ČR.

O. Matějka informoval o unikátním historickém objevu kolegyně Evy Vybíralové, která našla v papežském archivu v Římě tzv. Mexické fakulty. Byl to dokument, který existoval v Československu pouze v opisu v jednom vyšetřovacím spisu v ABS. Tento dokument umožňoval katolické církvi omezovat některé své běžné postupy v případě ohrožení, což byl případ katolické církve v období komunistické diktatury. Na základě těchto faktů vznikl fenomén tzv. skryté církve, kterou u nás založil Felix Maria Davídek. Články k této kauze naleznete v předposledním čísle časopisu Paměť a dějiny, přičemž toto bádání E. Vybíralové je zaštitěno grantem GAČR. E. Vybíralová usilovala o nalezení těchto dokumentů téměř 10 let. E. Stehlík ocenil unikátnost tohoto bádání a vyslovil gratulaci paní E. Vybíralové. M. Palouš dal podnět k dalšímu zkoumání církevních dějin. O. Matějka popsal stav současného církevního bádání a představil plánované vydání monografie o Josefu Plojharovi, kterou připravuje kolegyně Stanislava Vodičková ve spolupráci s Michalem Pehrem. Zároveň se chystá projekt k 70. a 80. letům zaměřený na nezávislé církevní komunity kolegy Michala Sklenáře.

F. Bublan doporučil věnovat pozornost tématu tzv. Mírového hnutí – Pacem in terris, které církev silně rozdělovalo v období 50. – 80. let minulého století.

Výroční zpráva Ústavu za rok 2020 byla k 31. 3. 2021 odeslána do Senátu ČR. Očekáváme pozvání na její projednání.

Ad 4) Novinky v digitalizaci a zpřístupňování archiválií

S. Ptáčnicková připomněla přítomným členům existenci aplikace eBadatelna, která umožňuje on-line studování digitalizovaných archiválií. Zároveň informovala o vzniku „work-flow“, které umožňuje jednoduchou prezentaci archiválií směrem ven k veřejnosti. Petr Zeman následně odprezentoval aplikaci „work-flow“ pod názvem Soda.

Problematicke digitalizace se bude opět věnovat jednání Rady, které bude možné uskutečnit za osobní účasti všech členů Rady.

Ad 5) Různé

Z. Hazdra poděkoval za *per rollam* hlasování o nových členkách a členech Vědecké rady.

E. Stehlík kvitoval možnost vyžádat si publikace z produkce Ústavu a jejich možné zaslání členům Rady Ústavu.

F. Bublan se dotázal na aktivity Muzea paměti XX. století ve spolupráci s Ústavem a vyslovil domněnku, zda-li si jednotlivé instituce nebudou konkurovat. Z. Hazdra poznamenal, že donedávna bylo toto Muzeum v provizoriu a po rezignaci ředitele Jiřího Šestáka nějakou dobu nemělo ani řádně zvoleného ředitele. Nyní je však už ředitelem Jan Kalous, a pokud bude vyjádřen podnět ke spolupráci s Ústavem, jsme ochotni s Muzeem aktivně jednat. Personální zastoupení v Muzeu má Ústav díky O. Matějkovi, který je členem Dozorčí rady. M. Palouš se nově stal členem kolegia Muzea. E. Stehlík připomněl konfliktní poměry v muzeu, které v něčem připomínají konfliktní vznik Ústavu, a dodal, že si do budoucna dovede představit spolupráci Ústavu a Muzea, protože pohled na historické události mají jednotlivé instituce velmi podobný. Je však možné, že např. po volbách začne do organizační struktury Muzea více vstupovat Magistrát a pravděpodobně bude chtít více mapovat například dějiny hlavního města. M. Palouš vyjádřil názor, aby byl ÚSTR jakýmsi sjednocujícím prvkem Muzea XX. století a stejně tak i instituce Post Bellum.

J. Liška se zeptal na dopis od jedné z odborových organizací. E. Stehlík navrhl, aby se dopisem radní zabývali na příštím jednání.

O. Matějka informoval o aktuálním stavu jednání o rekonstrukci. Od minulého jednání se toho mnoho nezměnilo. Nyní se připravuje posudek, který porovnává různé alternativy dalšího působení Ústavu – tedy rekonstrukci sídelní budovy, několik budov v majetku státu, které jsou k dispozici (a to z hlediska nákladů na upravení pro potřeby Ústavu, či dlouhodobě provozních nákladů). Posudek připravuje ČVUT a bude snad dokončen do konce dubna. Následně se bude pokračovat v jednáních.

3. jednání Rady Ústavu v roce 2021 se uskuteční 6. května od 10 hodin v budově Ústavu pro studium totalitních režimů na nám. Winstona Churchilla 1800/2, Praha 3 a on-line, prostřednictvím aplikace Zoom.

.....
PhDr. Eduard Stehlík, Ph.D., MBA
předseda Rady Ústavu pro studium totalitních režimů